

نشست زیست بوم اعتباری با نگاه به ظرفیت‌های اقتصاد دیجیتال

محمدصادق آزادانی
رئیس کمیسیون لندتک سازمان نصر

دوشنبه ۵ آذر
ساعت ۱۴:۳۰
مرکز همایش‌های برج میلاد - سالن سعدی

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
شرکت ملی انفورماتیک

یازدهمین همایش سالانه
بانکداری نوین و
نظام‌های پرداخت

زیست بوم بانکداری هوشمند؛ حکمرانی دیجیتال و نظارت فناوریانه

تهران، مرکز همایش‌های بین‌المللی برج میلاد - ۵ و ۶ آذر ۱۴۰۳

ISC
مؤسسه استنادی و پایش
علم و فناوری جهان اسلام

سرزندگی زیست بوم اعتباری (Ecosystem Health)

اکوسیستم سرزنده با قابلیت **خودتنظیمی**، **پایداری** و **تاب آوری**، وجود **تنوع** و تعامل میان موجودیت‌های آن و توانمندی جهت **رشد** و تولید تعریف می‌شود.

Towards a theory of ecosystems, London Business School (2018)

اهمیت سرزندگی یک اکوسیستم

چابکی در تطبیق با
قواعد و ضوابط

شرایط مناسب برای
ورود بازیگران جدید و
رشد کل اکوسیستم

شرایط مناسب برای
عملکرد و بقای همه
ارکان اکوسیستم

افزایش توان رقابت‌پذیری
اکوسیستم و توانایی
تعامل با تغییرات محیطی

چالش‌های زیست بوم اعتباری

- **تنظیم‌گری**
- **پایداری** تامین مالی
- توسعه **فراگیری مالی** و دسترس پذیری تسهیلات خرد
- کاهش **نرخ مطالبات غیر جاری** و نکول
- **دسترسی به داده** و توسعه نظام اعتبارسنجی

تنظیم‌گری هوشمند در زیست بوم اعتباری

ریل‌گذاری و توسعه توسط اکوسیستم

ایجاد قواعد و فرایندهایی
برای **استفاده از داده** بر بستر
ظرفیت‌های فناوری جدید در
راستای حل چالش‌ها و بهبود
نظام تنظیم‌گری

گاردریل‌گذاری توسط رگولاتور

زیست بوم اعتباری

نهادهای تنظیم گر:

تسهیلات یاران

پلتفرم های BNPL

ارائه وام دیجیتال بانکی

مراکز رشد و سرمایه گذاری

تامین کنندگان مالی (برخی بانکها)

فروشندهگان کالا و خدمات

پلتفرم های واسط (بانکداری باز)

خدمات اعتبارسنجی

سرویس بیمه اعتباری

اعتبار

تامین مالی

پرداخت

مکمل زنجیره ارزش

وضعیت فراگیری مالی در ایران (بانک جهانی-۲۰۲۱)

دسترسی به اعتبار

- نیاز به قرض گرفتن یا وام: ۶۱.۱ درصد
- دریافت وام یا تسهیلات: ۲۵.۶ درصد
- سایر: ۳۹.۸ درصد

دسترسی به حساب بانکی

- افراد دارای حساب بانکی: ۹۰ درصد
- افرادی که حداقل یک تراکنش الکترونیکی داشته اند: ۸۴.۵ درصد

مقایسه دسترسی به تسهیلات برای اشخاص حقیقی در بانک و لندتک

۱.۵ برابر

استان های کم برخوردار

درصد تسهیلات اعطایی بانک:

۸.۲%

درصد تسهیلات اعطایی از طریق

تسهیلات یاران:

۱۲.۳%

۲ برابر

استان های نیمه برخوردار

درصد تسهیلات اعطایی بانک:

۱۵.۱%

درصد تسهیلات اعطایی از طریق

تسهیلات یاران:

۳۰.۵%

استان های برخوردار

درصد تسهیلات اعطایی بانک:

۷۶.۷%

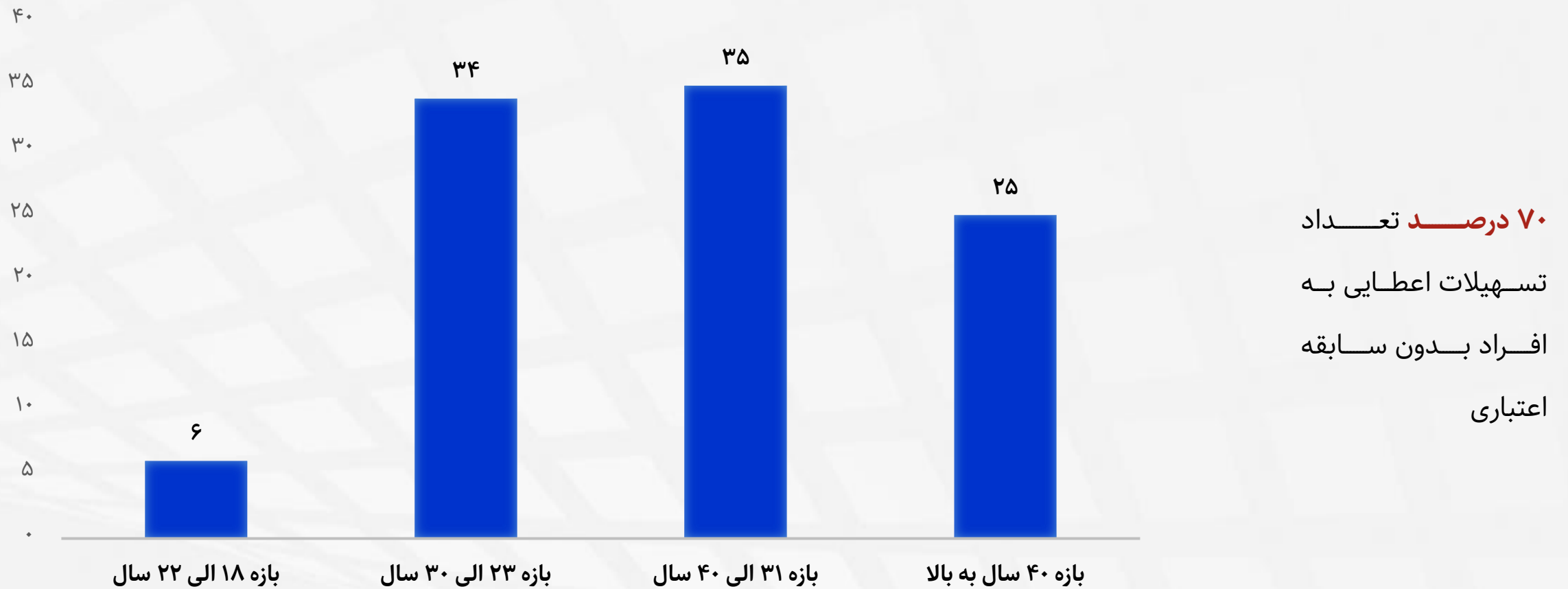
درصد تسهیلات اعطایی از طریق

تسهیلات یاران:

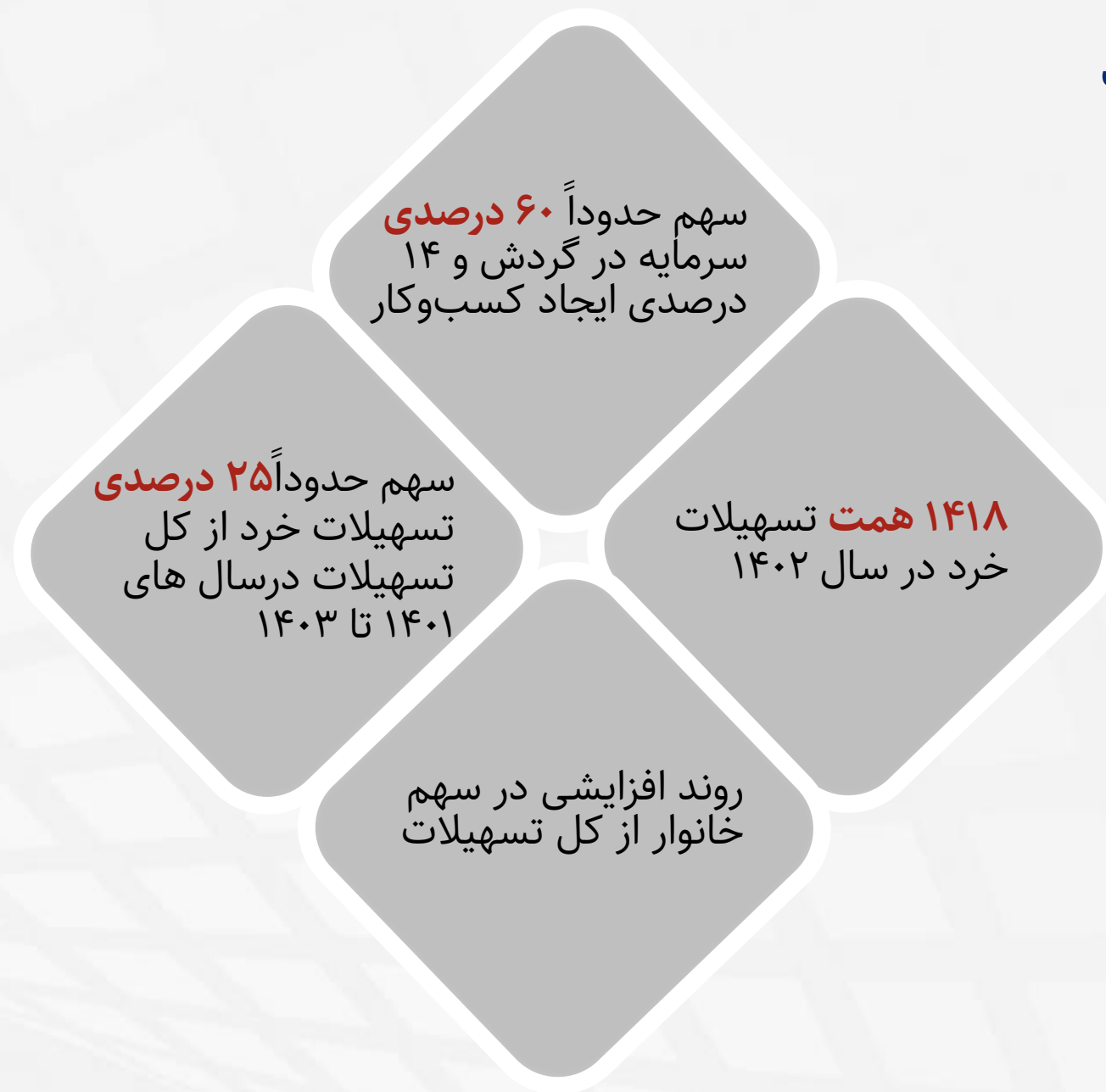
۵۷.۲%

پانویس: نسبت تبدیل
درخواست به وام به کل
وام اعطایی

درصد پراکندگی سنی افراد بدون سابقه اعتباری

سهم تسهیلات خرد

مطالبات غیرجاری شبکه بانکی

۶۵ درصد مطالبات غیرجاری بانک‌ها «مجهول‌الوصول»
(معاون اقتصادی بانک مرکزی)

نسبت مطالبات غیرجاری (NPL) **بین ۱۰ تا ۱۲ درصد**
(مرکز پژوهش‌های مجلس)

سهم SME ها از کل تسهیلات

با وجود سهم نزدیک به ۱۰ درصدی از کل GDP ، سهم کسب‌وکارهای کوچک و متوسط (SMEs) از کل تسهیلات بانکی کشور **حدود ۴.۵ درصد**

این کسب‌وکارها نقش بزرگی در اقتصاد داشته و نزدیک به **۸۰ درصد** از اشتغال کشور را شامل می‌شوند

تسهيلات مستقيم در جهت تقويت عرضه

- ريسک مازاد توليد بدون تقاضا
- تمرکز ريسک
- پيچيدگی نظارت در مصرف اعتبار در راستای توليد
- «وصول ناپذیری» برخی وام‌ها
- تمرکز در صنايع خاص
- نامشخص بودن کیفیت توليد
- تأثير ملاحظات غير اقتصادی در اعطای تسهيلات

چالش‌ها

نقاط قوت

- پایداری بیشتر درآمدی
چرخه توليد
- پيچيدگی کمتر اعتبارسنجی
- ثبات و تداوم بیشتر و
توانایی پرداخت بدهی‌ها در
بلندمدت

تسهيلات در جهت تقويت تقاضا

- **تأثيرگذاري بيشتر ناپايداري مالي** يا مشكلات بازار بر كسب و كارهاي كوچك و متوسط و لزوم تقويت سازو كارهاي اعتبارسنجی

چالش‌ها

- تله بدهی و ایجاد تقاضای کاذب
- وصول مطالبات

- **ريسك توزيع شده** در اعطای تسهیلات و اعتبار به كسب و كارهاي كوچك و متوسط

نقاط قوت

- افزایش **تقاضای موثر**
- کاهش ریسک نکول
- تأثیر مستقیم بر رشد اقتصادی

روندها: ایجاد توازن تسهیلات در نقطه عرضه و تقاضا

افزایش و **تنوع بخشی در تخصیص**
تسهیلات به SME ها و مصرف کنندگان

جهت دهی بیشتر تامین مالی راه اندازی
کسب و کار به سازوکارهای سرمایه گذاری و
مشارکت دولت با بخش خصوصی

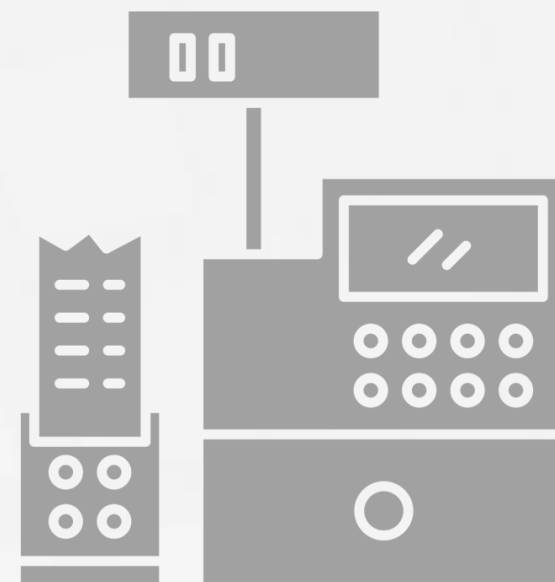
روندها: اعتبار در نقطه فروش (Point of sale finance)

هدایت منابع به سمت **تقاضای واقعی**

کاهش آثار تورمی تسهیلات

کمک به **رفع رکود** با افزایش قدرت خرید

شفافیت محل مصرف و بهبود ظرفیت سیاستگذاری

قانون تامین مالی تولید و زیرساخت‌ها

قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

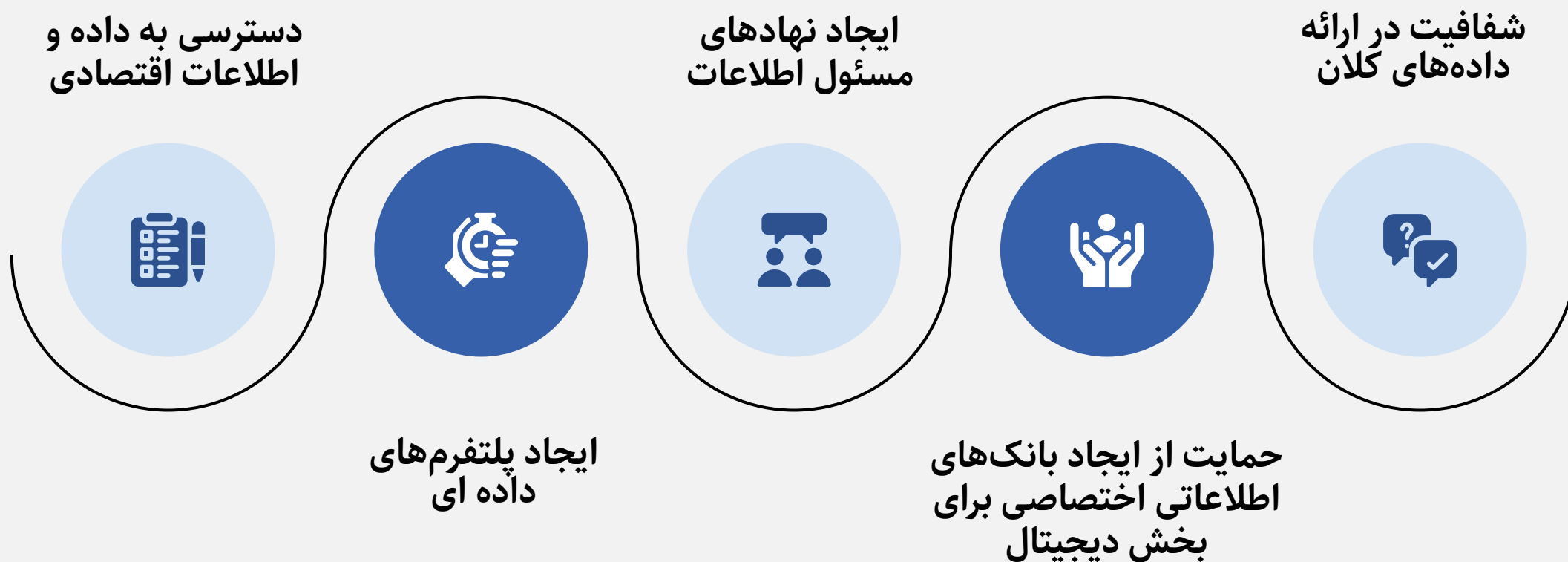
قانون تجارت الکترونیکی

قانون برنامه هفتم توسعه

- سند نظام اقتصاد دیجیتال
- ماده ۶۶ و ۱۰۷

ماده ۶۶ قانون برنامه هفتم توسعه

تقویت نظام اعتبارسنجی و توسعه نهادی

توسعه **نظام وثایق** و عملیاتی شدن چارچوب اجرایی

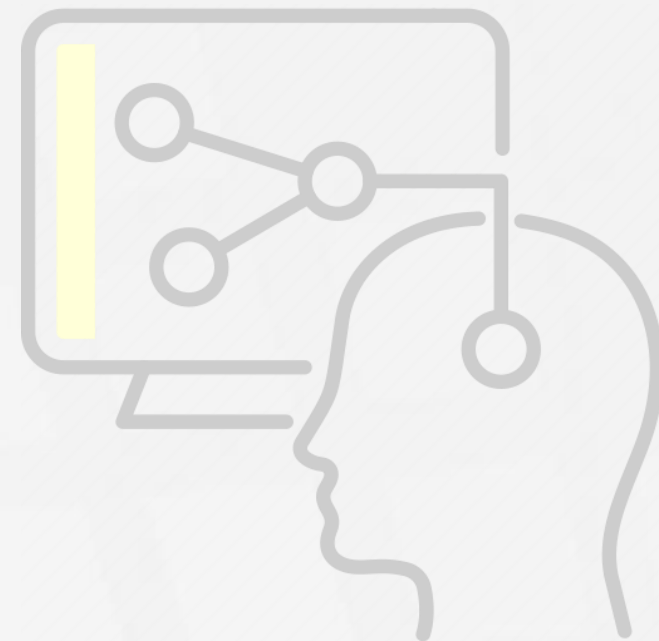
بهبود و توسعه **سازوکارهای اعتبارسنجی**

تشویق به تأسیس **نهادهای مستقل** جدید اعتبارسنجی

توسعه ابزارهای تأمین مالی

اعطای تسهیلات داده محور

توسعه کسب و کارهای فناور مالی با اتکای به داده‌های پلتفرم‌ها

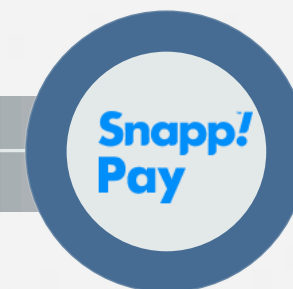
اعتبارسنجی با ترکیب اطلاعات مالی و غیرمالی (نمونه‌های جهانی)

نام پلتفرم	دامنه فعالیت	داده‌های مورد استفاده در اعتبار سنجی
Experian Boost	ایالات متحده	اطلاعات غیربانکی مانند پرداخت قبوض آب، برق، و اینترنت
Branch	آفریقا و آسیا	داده‌های GPS و مکان کاربران را به همراه رفتار استفاده از موبایل و اپلیکیشن‌ها
WeBank's Credit Scoring	چین	از داده‌های شبکه اجتماعی WeChat و رفتار دیجیتال مشتریان
Kabbage	ایالات متحده	اطلاعات فعالیت‌های کاربران در شبکه‌های اجتماعی (مانند نظرات مشتریان و نرخ تعامل با برند)
(FICO)	جهانی	تاریخچه مالی، بدهی‌ها، و رفتار بازپرداخت
CreditVidya	جهانی	اطلاعات وفاداری مشتریان به برندها (مانند استفاده از برنامه‌های پاداش و تخفیف‌ها)

اعتبارسنجی با ترکیب اطلاعات مالی و غیرمالی (نمونه‌های جهانی)

نام پلتفرم	دامنه فعالیت	داده‌های مورد استفاده در اعتبار سنجی
Ant Financial's Sesame Credit	چین	رفتار خرید آنلاین، تاریخچه پرداخت و تعاملات اجتماعی، پرداخت قبوض و تسویه حساب‌های روزمره
Upstart	ایالات متحده	یادگیری ماشین و داده‌های گسترده مانند سابقه تحصیلی و شغلی مشتری
Kiva	جهانی	یک پلتفرم وام‌دهی (P2P) است که از داده‌های جامعه و ارتباطات محلی
Amazon Lending	ایالات متحده	داده‌های خرید کاربران ، فروشندگان فعال، و میزان تراکنش‌های تجاری
PayPal Working Capital	ایالات متحده	داده‌های مربوط به فروش و فعالیت‌های کاربران در حساب‌های PayPal
Big Data Scoring	اروپا	داده‌های ارتباطی مانند: الگوهای تماس، پیامک، و ایمیل‌های کاربران

اسنپ

اسنپ پی

داده‌های تراکنش،
رفتار کاربران (حمل و نقل،
سفر، غذا و ...)
پرداخت اعتباری در اسنپ

دیجیکالا

دیجی پی

داده‌های تراکنشی، رفتاری
کاربران (خرید، پرداخت و ..)
پرداخت اعتباری در
دیجی کالا

آپ

آپسان

داده‌های مرتبط با انواع
تراکنش‌ها
پرداخت اعتباری در آپ

گروه صنعتی گلرنگ

تارا

شبکه گسترده پذیرندگی

ازکی

ازکی وام

داده‌های مرتبط با
تراکنش مالی
پرداخت اعتباری در ازکی

با تشکر از توجه شما